

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 23. juna 2014. god.
Br. ref.: RK 646/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI193/13 i KI213/13

Podnosilac

Novo preduzeće poljoprivredno zemljište ŠKABAJ, D.O.O.

**Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012, od
10. juna 2013. godine i rešenja Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 70/2013, od 12. jula 2013. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo pravno lice "Novo preduzeće poljoprivredno zemljište ŠKABAJ D.O.O." (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga pred Ustavnim Sudom Kosova zastupa advokat g. Gafurr Elshani.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava dva rešenja Vrhovnog suda Kosova i to:
 - Rešenje Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012, od 10. juna 2013. godine, koje je podnosilac zahteva primio 15. jula 2013. godine, i
 - Rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 70/2013, od 12. jula 2013. godine, koje je podnosilac zahteva primio 23. avgusta 2013. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012, od 10. juna 2013. godine, i Rev. br. 70/2013, od 12. jula 2013. godine kojima su prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređeni članovi, 24 [Jednakost Pred Zakonom], 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] i 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. 7 i 21. 4 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 11. novembra 2013. godine, podnosilac je podnelo zahtev KI193/13 Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 20. novembra 2013. godine, podnosilac je podnelo zahtev KI213/13 Sudu.
7. Dana 27. januara 2014. godine, predsednik Ustavnog suda je doneo odluku o spajanju predmeta KI193/13 i KI213/13 i imenovao sudiju Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca kao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani.
8. Dana 5. februara 2014. godine, Ustavni sud je prosledio kopiju zahteva Vrhovnom sudu Kosova i obavestio podnosioca zahteva da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti rešenja po spojenim predmetima KI193/13 i KI213/13.
9. Dana 5. maja 2014. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica za zahtev KI193/13

10. Dana 29. decembra 2010. godine, pred Opštinskim sudom u Prištini (sadašnji Osnovni sud), podnosilac zahteva je podnelo tužbu radi oslobađanja nepokretnosti i naknade izgubljene zarade, sa obrazloženjem da je tuženi Azem Sallahu, bespravno i bez ovlašćenja ušao u posed i nezakonito korišćenje, i nije oslobodio nepokretnost P-71914056-00161-3, parcelu poljoprivredno zemljište, na mestu zvanom "Dragodan - brdo", u površini od 10800 m², Katastarska opština Priština.
11. Dana 13. oktobra 2011. godine, Opštinski sud u Prištini rešenjem C. br. 2945/10, oglašava se *"stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari i UPUĆUJE se tužilac da o stvari koja je predmet tužbenog zahteva može pokrenuti postupak pred Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova, u skladu sa pravilima ove Komore."*
12. Dana 1. novembra 2011. godine, protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini C. br. 2945/10, od 13. oktobra 2011. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, kao i zbog pogrešne primene materijalnog prava.
13. Dana 24. januara 2012. godine, Okružni sud u Prištini doneo je rešenje Ac. br. 1432/2011, kojim se *"ODBIJA kao neosnovana žalba punomoćnika tužioca "Novog preduzeća Poljoprivredno zemljište Škabaj", dok se rešenje Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2945/2010 od 13. oktobra 2011. godine POTVRĐUJE."*
14. Dana 16. marta 2012. godine, podnosilac zahteva podnosi Vrhovnom sudu zahtev za zauzimanje pravnog stanovišta u vezi nadležnosti.
15. Dana 27. marta 2012. godine, Predsednik Vrhovnog suda u Odgovoru Agj. br. K136/2012 na zahtev o zauzimanju pravnog stanovišta u vezi sa nadležnošću navodi sledeće:

"Pitanje nadležnosti je uređeno zakonom i ovaj sud ne može zauzeti pravno stanovište u vezi sa svakim nesporazumom stranaka oko sudskih odluka. Vi ste imali mogućnost da pravnim putem osporite jednu takvu odluku, tj., da zahtevate pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti ili da izjavite reviziju, ukoliko je u konkretnom slučaju nešto tako omogućavao zakon, a nakon toga bi ovaj sud kao konačna vlast odlučio u vezi sa ovom stvari. Što se tiče pitanja nadležnosti, ako sud smatra da nema mesnu ili stvarnu nadležnost onda se on oglašava nenadležnim i predmet ustupa sudu kojeg smatra nadležnim, a ukoliko sud kojem je predmet prosleđen smatra da nije u njegovoj nadležnosti sukob nadležnosti rešava viši sud; iz ovog proizilazi da nije ispunjen nijedan zakonski uslov za zauzimanje pravnog stanovišta, već se o sukobu nadležnosti odlučuje viši sud u redovnom postupku predviđenim zakonom."
16. Dana 5. aprila 2012. godine, protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2945/10 od 13. oktobra 2011. godine, i rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1432/2011 od 24. januara 2012. godine, podnosilac zahteva izjavljuje reviziju

zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava.

17. Dana 10. juna 2013. godine, Vrhovni sud Kosova donosi rešenje Rev. br. 229/2012, kojim se *“ODBACUJE kao nedozvoljena revizija punomoćnika tužioca protiv rešenja Okružnog suda u Prištini, AC. br. 1432/11 od 24. januara 2012. godine.”* uz sledeće obrazloženje:

“Što se tiče revizije zastupnika tužioca, Vrhovni sud Kosova je zaključio da je revizija nedozvoljena, zato što shodno članu 228, stav 1 ZPP-a, stranke mogu da podnesu reviziju samo protiv pravosnažnih rešenja kojima je okončan postupak pred drugostepenim sudom, međutim na rešenje kojim je sud oglašen stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari, nije dozvoljena revizija, zato što se ovim parnični postupak ne završava pravosnažno.”

Pregled činjenica za zahtev KI213/13

18. Dana 22. septembra 2010. godine, pred Opštinskim sudom u Prištini (sadašnji Osnovni sud), podnosilac zahteva je podnelo tužbu radi oslobađanja nepokretnosti i naknade izgubljene zarade, sa obrazloženjem da je tuženi Fehmi Sahiti, bespravno i bez ovlašćenja ušao u posed i nezakonito korišćenje, i nije oslobodio nepokretnost P-72614055-01832, parcelu poljoprivredno zemljište, na mestu zvanom “Dragodan“, u površini od 60 ari, Katastarska opština Obilić.
19. Dana 18. oktobra 2011. godine, Opštinski sud u Prištini, rešenjem C. br. 2029/10, oglašava se *“stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari i UPUĆUJE se tužilac da o stvari koja je predmet tužbenog zahteva može pokrenuti postupak pred Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova, u skladu sa pravilima ove Komore.”*
20. Dana 18. novembra 2011. godine, protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini C. br. 2029/10 od 18. oktobra 2011. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka kao i zbog pogrešne primene materijalnog prava.
21. Dana 28. septembra 2012. godine, Okružni sud u Prištini donosi rešenje Ac. br. 923/2012, kojim se *“ODBIJA kao neosnovana žalba punomoćnika tužioca “Novog preduzeća Poljoprivredno zemljište Škabaj“, dok se rešenje Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2029/2010 od 18. oktobra 2011. godine, POTVRĐUJE.”*
22. Dana 16. marta 2012. godine, podnosilac zahteva podnosi Vrhovnom sudu zahtev za zauzimanje pravnog stanovišta u vezi nadležnosti.
23. Dana 27. marta 2012. godina, Predsednik Vrhovnog suda u Odgovoru Agj. br. K136/2012 na zahtev o zauzimanju pravnog stanovišta u vezi sa nadležnošću navodi sledeće:

“Pitanje nadležnosti je uređeno zakonom i ovaj sud ne može zauzeti pravno stanovište u vezi sa svakim nesporazumom stranaka oko sudskih odluka. Vi ste imali mogućnost da pravnim putem osporite jednu takvu odluku, tj., da zahtevate pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti ili da izjavite reviziju,

ukoliko je u konkretnom slučaju nešto tako omogućavao zakon, a nakon toga bi ovaj sud kao konačna vlast odlučio u vezi sa ovom stvari. Što se tiče pitanja nadležnosti, ako sud smatra da nema mesnu ili stvarnu nadležnost onda se on oglašava nenadležnim i predmet ustupa sudu kojeg smatra nadležnim, a ukoliko sud kojem je predmet prosleđen smatra da nije u njegovoj nadležnosti sukob nadležnosti rešava viši sud; iz ovog proizilazi da nije ispunjen nijedan zakonski uslov za zauzimanje pravnog stanovišta, već se o sukobu nadležnosti odlučuje viši sud u redovnom postupku predviđenim zakonom.”

24. Dana 12. novembra 2012. godine, protiv rešenja Opštinskog suda u Prištini, C. br. 2029/10 od 18. oktobra 2011. godine, i rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 923/2011 od 28. septembra 2012. godine, podnosilac zahteva izjavljuje reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i zbog pogrešne primene materijalnog prava
25. Dana 12. jula 2013. godine, Vrhovni sud Kosova donosi rešenje Rev. br. 70/2013, kojim se *“ODBACUJE kao nedozvoljena revizija punomoćnika tužioca protiv rešenja Okružnog suda u Prištini, AC. br. 923/12 od 28. septembra 2012. godine.”* uz sledeće obrazloženje:

“Što se tiče revizije zastupnika tužioca, Vrhovni sud Kosova je zaključio da je revizija nedozvoljena, zato što shodno članu 228, stav 1 ZPP-a, stranke mogu da podnesu reviziju samo protiv pravosnažnih rešenja kojima je okončan postupak pred drugostepenim sudom, međutim na rešenje kojim je sud oglašen stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari, nije dozvoljena revizija, zato što se ovim parnični postupak ne završava pravosnažno.”

Navodi podnosioca

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su rešenjima Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012, od 10. juna 2013. godine, i Rev. br. 70/2013, od 12. jula 2013. godine, povređeni članovi, 24 [Jednakost Pred Zakonom], 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] i 102 [Opšta Načela Sudskog Sistema] Ustava Republike Kosova.
27. Podnosilac zahteva smatra da *“su pomenutim odlukama prekršena prava na pravično i nepristrasno suđenje, zato što se stranke u postupku nisu tretirale na podjednak način, i da sudovi nisu razmotrili dokaze i činjenice koje je tužilac – preduzeće „Poljoprivredno zemljište“ Škabaj d.o.o. dostavilo, i čak štaviše mu je rešenjima o reviziji, Rev. 229/2012 od 10.06.2013. godine i Rev. br. 70/2013, od 12. Jula 2013. godine, prekršeno pravo na vanredna pravna sredstva, zato što je sud na strani 2 obrazloženja presude o reviziji pogrešno protumačio član 228, stav 1, jer su rešenja Ac. br. 1432/2011 i AC. br. 923/12 od 28 septembra 2012 godine, pravosnažna i što se tiče pitanja spora o nadležnosti postupak okončan. U konkretnom slučaju postupci pred sudom nisu bili pravični, i u mnogim slučajevima su međusobno uticali jedan na drugoga, bez ispitivanja činjenica na nezavistan način“*
28. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom Sudu sa sledećim zahtevom:

“... da Ustavni sud Republike Kosova utvrdi da je konačnim rešenjima Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012 od 10.06.2013. godine i AC.br.923/12 od 28 septembra 2012 godine, i rešenjima koje su prethodile istom, postoji kršenje Ustava i važećeg zakona u pogledu pravičnog i nepristrasnog suđenja na štetu žalioaca, oglašavanjem Opštinskog suda u Prištini nenadležnim, iako je zakonom jedno takvo pitanje zagarantovano. Da se ista rešenja ukinu i o slučaju ponovo sudi, na nejednolan način i u skladu sa dokazima“.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovníkom.
30. U tom smislu, Sud se poziva na članove 21. 4 i 113. 7 Ustava, koji propisuju:
- “4. Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva.“*
- “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*
31. Kao i član 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, koji predviđa:
- “Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“*
32. Štaviše, Sud se poziva na pravilo 36 (1) a) Poslovníka, koje propisuje:
- (1) „Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve;
- ...
a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijane presude ili odluke...“.
33. Imajući to u vidu, a na osnovu dokumentacije podnete Ustavnom sudu od strane podnosioca zahteva, Sud primećuje da je rešenjima Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 229/2012, od 10. juna 2013. godine, i Rev. br. 70/2013, od 12. jula 2013. godine, *“na rešenje kojim je sud oglašen stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari, nije dozvoljena revizija, zato što se ovim parnični postupak ne završava pravosnažno“.* Istovremeno predmeti su vraćeni Posebnoj komori Vrhovnog suda na ponovno suđenje kako bi nadležan sud mogao da odluči o predmetu spora.
34. Sud želi da naglasi da pravilo da se iskoriste pravna sredstva postoji da bi se odnosnim telima, uključujući sudove, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da pravni poredak Kosova obezbeđuje delotvoran pravni lek protiv kršenja ustavnih prava (vidi, *mutatis mutandis* ECHR, *Selmouni protiv Francuske*, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999).

35. Ovaj sud je primenio isto obrazloženje kada je doneo odluku od 27. januara 2010. godine o neprihvatljivosti na osnovu toga da nisu iscrpljena sva pravna sredstva u slučaju *AAB-RIINVEST University D.O.O, Priština protiv Vlade Republike Kosova*, slučaj br. KI41/09 i odluku od 23. marta 2010. god. u slučaju Mimoze Kusari-Lila protiv Centralne izborne komisije, slučaj br. KI73/09.
36. Stoga Sud konstatuje, da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva predviđena Zakonom da bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu, i zahtev treba proglasiti neprihvatljivim u skladu sa članom 47.2 Zakona i pravilom 36 (1) a) Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona, i pravilom 36 (1) a) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 5. maja 2014. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. Da PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. Da DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. Da OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani